

Czarne plamy na pomidorach

Karta szybkiego rozpoznania, działania i oceny owocu. Najpierw sprawdź, gdzie znajduje się zmiana, czy jest twarda lub miękka oraz czy podobne objawy występują na liściach i łodygach.

DATA KONTROLI

MIEJSCE UPRAWY

ODMIANA

1

Rozpoznaj przyczynę po miejscu i wyglądzie zmiany

Co widzisz?	Możliwa przyczyna	Co jeszcze sprawdzić?	Pierwsze działanie
Plama przy szypułce Twarda, lekko zapadnięta, często z kęgami.	Alternarioza	Tarczowate plamy i żółknięcie starszych liści.	Usuń porażone owoce i dolne liście.
Zapadnięta plama na dojrzałym owocu Czarne punkty lub łośosiowa masa.	Antraknoza	Czy owoc jest dojrzały, przejrzały lub zaczyna mięknąć?	Zbierz i usuń chore owoce.
Twarde brunatne przebarwienia Liście szybko zamierają.	Zaraza ziemniaczana	Wodniste oliwkowe plamy i jasny nalot pod liściem.	Silnie porażoną roślinę usuń natychmiast.
Drobne plamy na dolnych liściach Jasny środek, ciemna obwódka, czarne punkty.	Septorioza	Czy problem zaczyna się przy ziemi i przesuwają ku górze?	Usuń chore liście, ściółkuj i podlewaj przy ziemi.
Drobne czarne punkty 1-3 mm Lekko wypukłe na skórze.	Bakteryjna cętkowość	Małe plamy z żółtą obwódką na liściach.	Usuń chore części i dezynfekuj narzędzia.
Większe chropowate strupy Brunatne, lekko wypukłe.	Bakteryjna plamistość	Czy środek plam na liściach wypada?	Przy szybkim rozwoju usuń cały okaz.
Sucha czarna plama na spodzie Naprzeciw szypułki.	Sucha zgnilizna wierzchołkowa	Wahania wilgotności, przesuszenie, zalanie lub silne nawożenie.	Wyrównaj podlewanie i sprawdź podłoże.
Czarny nalot jak sadza Daje się zmyć z powierzchni.	Grzyby sadzakowe	Mszyce, mączliki, lepka spadź pod liśćmi.	Najpierw ogranicz szkodniki.
Plama po oparzeniu, pęknięciu lub obiciu Ciemnieje i mięknie.	Wtórne gnicie	Śliskość, wodnistość, kwaśny zapach, pleśń.	Wyrzuć gnijący owoc i sprawdź pozostałe.

Najpierw rozpoznaj przyczynę. Fungicyd może pomóc przy wybranych chorobach, ale nie zadziała na suchą zgniliznę wierzchołkową, uszkodzenie słoneczne ani nalot sadzakowy rozwijający się na spadzi.

2 Oceń twardość, zapach i głębokość zmiany

O przydatności owocu decyduje nie tylko kolor plamy. Najważniejsze są: jędrność miąższu, brak pleśni, normalny zapach i powierzchniowy charakter zmiany.

ZIELONA STREFA

Można wykorzystać

- Owoc jest jędrny.
- Pachnie normalnie.
- Nie ma puszystej pleśni.
- Nalot znajduje się tylko na powierzchni i daje się zmyć.
- Sucha zmiana nie sięga głęboko.

POMARAŃCZOWA STREFA

Tylko po dokładnym odcięciu

- Zmiana jest sucha i ograniczona.
- Miąższ pozostaje jędrny.
- Brak nieprzyjemnego zapachu.
- Odetnij zmianę z wyraźnym zapasem.
- Zużyj owoc od razu.

CZERWONA STREFA

Wyrzuć cały owoc

- Plama jest miękka, wodnista lub śliska.
- Widać puszystą pleśń.
- Czuć zapach kwaśny, fermentacyjny lub stęchły.
- Zmiana sięga głęboko w miąższ.
- Owoc pękl i zaczyna gnić.

Sucha zgnilizna wierzchołkowa

Jeśli plama na spodzie jest sucha, twarda, bez pleśni i nieprzyjemnego zapachu, można odciąć ją z zapasem i szybko wykorzystać zdrowy miąższ.

- Nie przechowuj długo odciętego owocu.
- Popraw regularność podlewania.
- Nie zwiększaj automatycznie dawki wapnia.

Grzyby sadzakowe

Czarny nalot rozwijający się na spadzi zwykle pozostaje na powierzchni. Jędrny, niepęknięty owoc można dokładnie umyć i wykorzystać.

- Usuń nalot pod bieżącą wodą.
- Sprawdź mszyce i mączliki.
- Najpierw ogranicz źródło spadzi.

Nie używaj do wekowania ani przetworów na zapas owoców pękniętych, miękkich, pleśniejących, gnijących lub z wyraźnymi objawami chorób. Do pasteryzacji wybieraj wyłącznie świeże i jędrne pomidory.

3 Szybka decyzja

Objaw	Decyzja	Dlaczego?
Sucha, twarda plama bez pleśni	Odetnij z zapasem	Zdrowy miąższ można zużyć od razu, jeśli pachnie normalnie.
Powierzchniowy nalot możliwy do zmycia	Umyj i wykorzystaj	Dotyczy jędrnego i niepękniętego owocu.
Drobne powierzchniowe punkty	Tylko na świeżo	Po dokładnym usunięciu zmiany; nie do przetworów na zapas.
Miękkość, śliskość, pleśń lub kwaśny zapach	Wyrzuć cały owoc	Zgnilizna może sięgać dalej niż widoczna plama.

4 Co zrobić po zauważeniu czarnych plam?

KROK 1 - USUŃ ŹRÓDŁO PROBLEMU

Zerwij miękkie, gnijące i szybko pogarszające się owoce. Wytnij mocno porażone liście i pędy, ale nie odsłaniaj nagle całego plonu.

KROK 2 - OGRANICZ PRZENOSZENIE

Dezynfekuj sekator po każdym cięciu, pracuj od zdrowych roślin do chorych i nie dotykaj mokrych liści.

KROK 3 - POPRAW PODLEWANIE

Podlewaj przy ziemi, możliwie regularnie i rano. Ściółka ograniczy rozchłapywanie gleby oraz wahania wilgotności.

KROK 4 - OCEŃ, CZY ROŚLINĘ ZOSTAWIĆ

Zostaw krzew, jeśli zmiany dotyczą pojedynczych owoców, a nowe liście pozostają zdrowe. Usuń go przy szybkim czernieniu pędów i postępującym gniciu.

5 7-dniowa karta obserwacji

Co obserwujesz?	Dzień 1	Dzień 2	Dzień 3	Dzień 4	Dzień 5	Dzień 6	Dzień 7
Pojawiły się nowe czarne plamy	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stare zmiany się powiększają	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Owoce zaczynają mięknąć	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Na liściach lub łodygach są nowe objawy	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nowe przyrosty wyglądają zdrowo	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Wilgotność podłoża jest stabilna	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

WYGLĄD I MIEJSCE PLAMY

POGODA, PODLEWANIE I OSTATNI ZABIEG

WYKONANE DZIAŁANIE I EFEKT

OSTATECZNA DECYZJA

- ☐ Kontynuuję obserwację
- ☐ Usuwam pojedyncze owoce lub liście
- ☐ Odizolowuję roślinę
- ☐ Usuwam cały krzew

Stare plamy nie znikną. Poprawę oceniam po zdrowych nowych przyrostach, zatrzymaniu rozwoju objawów i braku kolejnych gnijących owoców. Środek ochrony roślin dobieraj dopiero po rozpoznaniu przyczyny i zawsze zgodnie z aktualną etykietą, rejestracją dla pomidora oraz okresem karencji.